

THỰC TRẠNG NHẬN THỨC CỦA GIÁO VIÊN TIỂU HỌC VỀ NĂNG LỰC VIẾT ĐOẠN VĂN CỦA HỌC SINH LỚP 3 BẰNG DẠY HỌC TRẢI NGHIỆM Ở THÀNH PHỐ TỪ SƠN, TỈNH BẮC NINH

Nguyễn Hồng Hạnh¹, Đỗ Minh Ngọc²

Tóm tắt: Việc tổ chức dạy học phát triển năng lực viết đoạn văn lớp 3 bằng dạy học trải nghiệm là hoạt động trải nghiệm phải hướng tới đảm bảo mục tiêu môn học theo Chương trình giáo dục phổ thông môn Ngữ văn 2018; Hoạt động trải nghiệm phải kết hợp với các hoạt động khác nhưng đảm bảo hoạt động viết đoạn văn của học sinh lớp 3 là nội dung trung tâm; Hoạt động trải nghiệm phải đa dạng các hình thức; Hoạt động trải nghiệm phải tạo được hứng thú học tập, phù hợp với tâm tiếp nhận với học sinh lớp 3. Bài viết tìm hiểu về vấn đề viết đoạn văn của học sinh lớp 3 bằng dạy học trải nghiệm và thực trạng nhận thức năng lực này của giáo viên Tiểu học ở thành phố Từ Sơn, tỉnh Bắc Ninh.

Từ khóa: thực trạng, năng lực viết đoạn văn, học sinh lớp 3, dạy học trải nghiệm.

1. MỞ ĐẦU

Phát triển năng lực cho người học là vấn đề Đảng nhà nước quan tâm hàng đầu. Trong chương trình giáo dục phổ thông (CTGDPT) tổng thể do Bộ GD&ĐT (2018) ban hành nêu rõ mục tiêu của chương trình và sách giáo khoa (SGK) là “phát triển phẩm chất và năng lực cho học sinh”. Mục tiêu giáo dục theo định hướng phát triển năng lực người học được thể hiện qua việc biên soạn SGK mới cũng có sự chuyển hướng coi trọng “đầu ra”, “tập trung phát triển năng lực hành động cho HS nhằm hướng tới mục tiêu lớn là làm sao để sau khi kết thúc chương trình học phổ thông, HS bước vào đời đã có “khả năng tự chủ, tự lập, tham gia hiệu quả vào các hoạt động xã hội” [3, tr.6].

Nội dung yêu cầu cần đạt trong dạy viết đoạn văn của CTGDPT môn Ngữ văn có chỉ rõ: một là, yêu cầu về quy trình viết, hai là, yêu cầu về thực hành viết. Từ yêu cầu này, cần có những đổi mới ở phương pháp dạy học để hướng tới phát triển năng lực của học sinh.

Theo Chương trình giáo dục phổ thông 2018, hoạt động trải nghiệm ở cấp tiểu học là hoạt động giáo dục, do nhà giáo dục định hướng, thiết kế và hướng dẫn thực hiện, tạo cơ hội cho học sinh (HS) tiếp cận thực tế, thể nghiệm các cảm xúc tích cực, khai thác những kinh nghiệm đã có và huy động tổng hợp kiến thức, kĩ năng của các môn học để thực hiện những nhiệm vụ được giao hoặc giải quyết những vấn đề của thực tiễn đời sống nhà trường, gia đình, xã hội phù hợp với lứa tuổi; thông qua đó, chuyển hoá những kinh

¹ Trường Tiểu học Phù Khê, Bắc Ninh

² Trường Đại học Thủ đô Hà Nội

những trải nghiệm đã qua thành tri thức mới, hiểu biết mới, kỹ năng mới góp phần phát huy tiềm năng sáng tạo và khả năng thích ứng với cuộc sống, môi trường và nghề nghiệp tương lai. Hoạt động học thông qua trải nghiệm có thể áp dụng với tất cả các môn học, môn Tiếng Việt không phải là trường hợp ngoại lệ. Dạy học viết đoạn văn cho HS lớp 3 bằng trải nghiệm là một trong những phương pháp phù hợp, mang lại hiệu quả cho hoạt động giảng dạy.

2. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. *Phát triển năng lực viết đoạn văn cho học sinh lớp 3 bằng dạy học trải nghiệm*

Đoạn văn là một đơn vị ngôn ngữ để cấu thành bài văn. Đoạn văn được cấu tạo nên từ nhiều câu văn có liên kết với nhau, tập trung thể hiện một chủ đề nhất định. Đoạn văn có thể được coi là là một văn bản hoàn chỉnh bởi nó đã hoàn chỉnh về nội dung, trọn vẹn về hình thức, được quy ước từ chỗ chữ đầu tiên viết hoa thụt vào đầu dòng và kết thúc bằng dấu chấm.

Năng lực viết đoạn văn của học sinh lớp 3 là khả năng vận dụng các kiến thức, kỹ năng, kinh nghiệm sử dụng ngôn ngữ để tạo lập một loại văn bản theo yêu cầu trong một trạng thái tinh thần phức hợp ở một hoàn cảnh nhất định. Cấu trúc năng lực viết đoạn văn của HS lớp 3 bao gồm các thành tố thuộc về kiến thức, kỹ năng và thái độ khi viết văn. Biểu hiện năng lực viết đoạn văn của HS lớp 3 được xem là sự thành thục trong việc thực hiện tốt quy trình viết các loại đoạn văn khác nhau.

Các công trình nghiên cứu lớn như *Phương pháp dạy học Tiếng Việt ở tiểu học* (nhóm tác giả Lê Phương Nga, Đặng Kim Nga); *Phương pháp dạy học Tiếng Việt nhìn từ tiểu học* (Hoàng Hòa Bình, Nguyễn Minh Thuyết); *Dạy văn cho học sinh tiểu học* (Hoàng Hòa Bình); *Phương pháp dạy học tiếng Việt* (Lê A (chủ biên), Nguyễn Quang Ninh, Bùi Minh Toán); *Lý luận dạy học Tiếng Việt ở Tiểu học* (phần 2) (Hoàng Thị Tuyết)... đều có điểm gặp gỡ một là dạy học tập làm văn cho trẻ là công việc đòi hỏi khả năng tổng hợp nhiều kiến thức ở tập đọc, vốn sống, kiến thức nền, kiến thức luyện từ và câu của HS; hai là các phương pháp dạy học tập làm văn đều hướng tới hướng dẫn học sinh quy trình, các bước viết bài tập làm văn một cách cụ thể; ba là phân môn tập làm văn có mối quan hệ chặt chẽ với tập đọc, luyện từ và câu, kể chuyện. Để HS viết được những đoạn văn hoặc bài văn hay thì điều cần thiết là các em cần phải học tốt những phân môn còn lại trong môn Tiếng Việt và kết hợp nhiều yếu tố khác.

Quan điểm về dạy học trải nghiệm của một số nhà nghiên cứu nổi tiếng trên thế giới như sau: Theo Klop. học trải nghiệm là quá trình học theo đó kiến thức, năng lực được tạo ra thông qua việc chuyển hóa kinh nghiệm (Kolb, 1984). Theo Cantor hoạt động học trải nghiệm là hoạt động học thu hút người học vào các hoạt động trực tiếp (Cantor, 1997).

BuaHutton quan niệm học trải nghiệm là quá trình tạo ra trình thức thông qua việc chuyển đổi kinh nghiệm (1989). Saddington có quan niệm học trải nghiệm là quá trình trong đó một kinh nghiệm được phản ánh và chuyển thành các khái niệm mà từ đó làm nền tảng trở thành những kinh nghiệm mới hơn (1992). Jarvis, ông cho rằng học trải nghiệm là học tập bắt đầu từ kinh nghiệm và biến nó thành kiến thức, kỹ năng, thái độ, cảm xúc, niềm tin (1999). Malinen thì học trải nghiệm nói chung là quá trình xây dựng lại kiến thức đã được trải nghiệm từ trước đó (2000). Các quan điểm về học trải nghiệm của các nhà nghiên cứu trên đều có điểm gặp gỡ là chỉ ra kinh nghiệm đóng vai trò là nguồn học tập, thông qua sự trải nghiệm bằng hành động để từ đó góp phần tham gia phản ánh thế giới bên trong mỗi người học, góp phần hình thành nên kinh nghiệm, kiến thức mới.

Về bản chất, dạy học bằng trải nghiệm là quá trình người học khám phá, tìm hiểu, đúc rút kiến thức từ những gì mình đã được trực tiếp tham gia, nếm trải. Ngày nay, dạy học bằng trải nghiệm vẫn là một trong những phương pháp dạy học tích cực, hướng tới phát triển năng lực người học. Phát triển năng lực viết đoạn văn cho HS lớp 3 thực chất là quá trình giáo viên (GV) hướng dẫn HS trực tiếp tham gia vào một tình huống học tập có vấn đề nào đó để HS tự khám phá ra tình cảm, cảm xúc, những ý tưởng mới của chính mình, phục vụ cho quá trình viết văn chất lượng hơn.

2.2. Các yêu cầu cần đạt về kỹ năng viết của học sinh lớp 3 theo Chương trình giáo dục phổ thông 2018

Nội dung yêu cầu cần đạt trong dạy viết đoạn văn của CTGDPT môn Ngữ văn có chi rõ: một là, yêu cầu về quy trình viết: “Biết viết theo các bước: xác định nội dung viết (viết về cái gì); hình thành một vài ý lớn; viết thành đoạn văn; chỉnh sửa lỗi (dùng từ, đặt câu, dấu câu, viết hoa) dựa vào gợi ý” [3, tr.29]; hai là, yêu cầu về thực hành viết: “Viết được đoạn văn thuật lại một sự việc đã chứng kiến, tham gia. Viết được đoạn văn ngắn miêu tả đồ vật. Viết được đoạn văn ngắn nêu tình cảm, cảm xúc về con người, cảnh vật dựa vào gợi ý. Viết được đoạn văn ngắn nêu lí do vì sao mình thích hoặc không thích một nhân vật trong câu chuyện đã đọc hoặc đã nghe. Viết được đoạn văn ngắn giới thiệu về bản thân, nêu được những thông tin quan trọng như: họ và tên, ngày sinh, nơi sinh, sở thích, ước mơ của bản thân. Viết được thông báo hay bản tin ngắn theo mẫu; điền được thông tin vào một sổ tờ khai in sẵn; viết được thư cho người thân hay bạn bè (thư viết tay hoặc thư điện tử)” [3, tr.30]. Từ yêu cầu cụ thể này, cần có những đổi mới ở phương pháp dạy học để hướng tới phát triển năng lực của học sinh.

2.3. Thực trạng về năng lực viết đoạn văn của học sinh lớp 3 bằng dạy học trải nghiệm ở thành phố Từ Sơn, tỉnh Bắc Ninh.

Để tìm hiểu về thực trạng năng lực viết đoạn văn của học sinh lớp 3 bằng dạy học trải nghiệm, chúng tôi đã thực hiện khảo sát ở các trường tiểu học ở các phường Phù Khê, Hương Mạc, Tân Hồng, Đình Bảng, Tam Sơn, Trang Hạ, Đồng Kỵ thuộc thành phố Từ

Sơn, tỉnh Bắc Ninh. Đối tượng khảo sát: Giáo viên: 43 GV đang trực tiếp đảm nhận công việc dạy học lớp 3. Học sinh: 616 HS lớp 3.

Tên trường cụ thể trong bảng sau:

STT	Tên trường	Địa chỉ
1	Tiểu học Phù Khê	Phường Phù Khê, TP Từ Sơn, tỉnh Bắc Ninh
2	Tiểu học Hương Mạc 1	Phường Hương Mạc, TP Từ Sơn, tỉnh Bắc Ninh
3	Tiểu học Hương Mạc 2	Phường Hương Mạc, TP Từ Sơn, tỉnh Bắc Ninh
4	Tiểu học Tân Hồng	Phường Tân Hồng, TP Từ Sơn, tỉnh Bắc Ninh
5	Tiểu học Đình Bảng 1	Phường Đình Bảng, TP Từ Sơn, tỉnh Bắc Ninh
6	Tiểu học Đình Bảng 2	Phường Đình Bảng, TP Từ Sơn, tỉnh Bắc Ninh
7	Tiểu học Tam Sơn 2	Phường Tam Sơn, TP Từ Sơn, tỉnh Bắc Ninh
8	Tiểu học Trang Hạ	Phường Trang Hạ, TP Từ Sơn, tỉnh Bắc Ninh
9	Tiểu học Đồng Kỵ 1	Phường Đồng Kỵ, TP Từ Sơn, tỉnh Bắc Ninh
10	Tiểu học Đồng Kỵ 2	Phường Đồng Kỵ, TP Từ Sơn, tỉnh Bắc Ninh

2.3.1. Nhận thức của GV về vấn đề đổi mới phương pháp, kĩ thuật dạy học để phát triển năng lực viết đoạn văn cho HS lớp 3

STT	Các câu hỏi	Các ý kiến, mức độ lựa chọn	Kết quả	
			Số lượng	Tỉ lệ
1	Thầy/ cô cho rằng việc đổi mới phương pháp, kĩ thuật dạy học để phát triển năng lực viết đoạn văn cho HS lớp 3 nói riêng, học sinh tiểu học nói chung cần thiết ở mức độ như thế nào?	Rất cần thiết	41	95.3
		Không cần thiết	0	0
		Ý kiến khác	2	4,7
2	Thầy/cô có thường xuyên áp dụng các phương pháp, kĩ thuật dạy học hiện đại trong dạy học viết đoạn văn cho HS hay không?	Thường xuyên	21	48.8
		Thỉnh thoảng	22	51.2
		Chưa từng làm	0	0
3	HS của thầy/cô có tỏ ra hứng thú khi thầy cô ứng dụng các phương pháp, kĩ thuật dạy học tích cực để dạy các em viết đoạn văn trong chương trình hay không?	Rất hứng thú	29	67.6
		Hứng thú	11	25.4
		Bình thường	3	7.0

4	Thầy/cô có quan tâm đến vấn đề phát triển năng lực viết đoạn văn cho HS lớp 3 không?	Có	36	83.7
		Không	0	0
		Ý kiến khác	7	16.3
5	Thầy/cô có quan tâm đến vấn đề phát triển năng lực viết đoạn văn cho HS lớp 3 bằng trải nghiệm không?	Có	11	25.6
		Không	0	0
		Ý kiến khác	32	74.4
6	Thầy/cô đã từng dạy HS lớp 3 viết đoạn văn bằng trải nghiệm chưa?	Đã vận dụng	6	14.0
		Chưa vận dụng	21	48.8
		Ý kiến khác	16	37.2

Bảng kết quả khảo sát nhận thức của GV về vấn đề đổi mới phương pháp, kỹ thuật dạy học để phát triển năng lực viết đoạn văn cho HS lớp 3

Bảng kết quả khảo sát trên cho thấy các GV đều nhận thức tốt việc cần thiết đổi mới phương pháp trong dạy học viết đoạn văn cho HS lớp 3 để tích cực hóa hoạt động và sự chủ động của HS. Tuy nhiên, dạy HS lớp 3 viết đoạn văn bằng trải nghiệm lại chưa được quan tâm và vận dụng vào thực tiễn. Điều này được thể hiện qua con số liệu: 6 GV (14.0%) đã vận dụng; 21 GV (48.8 %) chưa vận dụng và 16 GV (37.2%) đưa ra ý kiến khác.

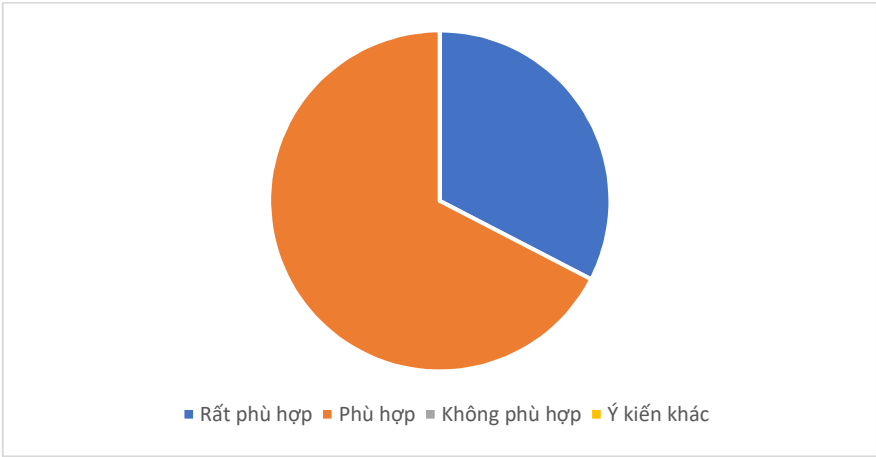
2.3.2. Thực trạng mức độ phù hợp của dạy học phát triển năng lực viết đoạn văn cho HS lớp 3 bằng trải nghiệm

Câu hỏi chúng tôi đưa ra là: “Thầy/cô vui lòng cho biết mức độ phù hợp việc phát triển năng lực viết đoạn văn của HS lớp 3 bằng trải nghiệm?”.

Kết quả chúng tôi nhận lại 43 phản hồi. Trong đó, là phần lớn các GV chọn mức độ “phù hợp” của việc phát triển năng lực viết đoạn văn của HS lớp 3 bằng trải nghiệm, ở mức này chiếm mức cao nhất là 29 GV (67,7%). Còn lại, 14 GV chọn mức “Rất phù hợp” chiếm tỉ lệ 44,6%, mức “Phù hợp” chiếm tỉ lệ phần trăm cao nhất là 33,6%. Không có GV nào chọn mức độ “Không phù hợp” và “Ý kiến khác”. Qua kết quả khảo sát cho thấy, việc phát triển năng lực viết đoạn văn cho HS lớp 3 bằng trải nghiệm là hoàn toàn phù hợp với thực tiễn dạy học tập làm văn lớp 3 hiện nay.

Mức độ	Kết quả	
	Số lượng	Tỉ lệ
Rất phù hợp	14	32.6
Phù hợp	29	67.4
Không phù hợp	0	0.0
Ý kiến khác	0	0.0

Bảng kết quả khảo sát mức độ phù hợp của việc phát triển năng lực viết đoạn văn cho HS lớp 3 bằng trải nghiệm

Biểu đồ kết quả khảo sát mức độ phù hợp của việc phát triển năng lực viết đoạn văn cho HS lớp 3 bằng trải nghiệm

Ở nội dung kết quả khảo sát mức độ phù hợp của việc phát triển năng lực viết đoạn văn cho HS lớp 3 bằng trải nghiệm, kết quả Phù hợp có 29 GV lựa chọn, chiếm tỉ lệ 67.4%; kết quả Rất phù hợp có 14 GV lựa chọn; chiếm 32.6 %. Nội dung Không phù hợp và Ý kiến khác không có GV nào lựa chọn. Từ kết quả trên cho thấy 100% GV đồng thuận cho rằng việc phát triển năng lực viết đoạn văn cho HS lớp 3 bằng trải nghiệm là phù hợp và khả thi.

➤ *Kết quả khảo sát 22 kế hoạch dạy học viết đoạn văn trong môn Tiếng Việt 3*

STT	Nội dung khảo sát	Kết quả					
		Luôn luôn		Đôi khi		Chưa bao giờ	
		SL	Tỉ lệ %	SL	Tỉ lệ %	SL	Tỉ lệ %
1	Quan tâm đến xây dựng quy trình dạy học viết đoạn văn theo trình tự: khởi động, khám phá, vận dụng, điều chỉnh sau bài dạy.	22	100	0	0	0	0
2	Thiết kế các hoạt động để học sinh hiểu và thực hiện theo	22	100	0	0	0	0

	quy trình viết một đoạn văn: xác định nội dung viết, hình thành ý lớn, viết thành đoạn văn và chỉnh sửa lỗi.			0			
3	Gợi ý để HS hình dung, tưởng tượng ra đối tượng mình muốn viết.	20	91.0	2	9.0	0	0
4	Thiết kế các hoạt động có sử dụng chiến thuật hướng dẫn học sinh dùng từ, đặt câu.	11	50.0	11	50.0	0	0
5	Thiết kế các hoạt động giúp HS nhận biết được cấu trúc đoạn văn, kết nối các ý hoàn thành đoạn văn cân đối, hài hòa, hấp dẫn.	8	36.4	13	59.1	1	4.5
6	Hướng dẫn học sinh phát hiện các lỗi, chỉnh sửa đoạn văn, hoàn thành sản phẩm.	22	100	0	0	0	0
7	Áp dụng các phương pháp dạy học hiện đại: hoạt động nhóm, tổ chức trò chơi, viết nhanh, dạy học dự án vào trong quá trình dạy học viết đoạn văn.	22	100	0	0	0	0
8	Đã từng áp dụng mô hình dạy học trải nghiệm	0	0	13	59.1	9	40.9

Bảng kết quả khảo sát kế hoạch dạy học viết đoạn văn trong môn Tiếng Việt 3

Kết quả cho thấy 22/22 GV (100%) số HS chú trọng đến việc xây dựng quy trình giờ dạy học viết đoạn văn: khởi động, khám phá, vận dụng, điều chỉnh sau bài dạy và thiết kế các hoạt động để học sinh hiểu và thực hiện theo quy trình viết một đoạn văn: xác định nội dung viết, hình thành ý lớn, viết thành đoạn văn và chỉnh sửa lỗi. Ở hoạt động gợi ý để HS hình dung, tưởng tượng ra đối tượng mình muốn viết cũng được nhiều giáo viên chú ý. Ở nội dung Gợi ý để HS hình dung, tưởng tượng ra đối tượng mình muốn viết cũng được 20/22 GV chú ý thiết kế và vận dụng. Ở nội dung Thiết kế các hoạt động có sử dụng chiến thuật hướng dẫn học sinh dùng từ, đặt câu, GV chưa chú trọng (11 GV chiếm 50%). Đặc biệt, ở nội dung áp dụng các phương pháp dạy học hiện đại: hoạt động nhóm, tổ chức trò chơi, viết nhanh, dạy học dự án vào trong quá trình dạy học viết đoạn văn có 100% GV luôn luôn vận dụng nhưng đến nội dung áp dụng mô hình dạy học trải nghiệm thì có

số tỉ lệ 0% GV luôn luôn áp dụng và tỷ lệ GV vận dụng đôi khi là 59.1%, không bao giờ là 40.0%. Hầu hết các GV đã rất quan tâm thiết kế và vận dụng các biện pháp kĩ thuật dạy học giúp HS tích cực chủ động và nâng cao chất lượng bài văn. Tuy nhiên, trong khi thiết kế kế hoạch dạy học, các GV vẫn chưa chú ý vận dụng dạy học bằng trải nghiệm vào phát triển năng lực viết đoạn văn cho HS lớp 3. Đây là điểm mà chúng tôi chú ý, tập trung nghiên cứu trong đề tài này.

➤ ***Kết quả khảo sát giờ dạy viết đoạn văn lớp 3 của giáo viên***

Để nắm được thực tiễn các giờ dạy học viết đoạn văn, chúng tôi tiến hành dự giờ quan sát trực tiếp 22 tiết dạy tập làm văn ở các bài:

1. Bài 10: Viết đoạn văn nêu tình cảm, cảm xúc với một người mà em yêu quý.
2. Bài 20: Viết đoạn văn miêu tả ngôi nhà của mình
3. Bài 24: Viết đoạn văn miêu tả đồ vật
4. Bài 24: Viết đoạn văn nêu lí do thích hoặc không thích nhân vật trong câu chuyện đã đọc hoặc đã nghe

Khi dự giờ quan sát, chúng tôi quan tâm đánh giá giờ dạy ở các nội dung [Phụ lục 4]. Kết quả thu lại được như sau:

STT	Tiêu chí	Kết quả	Tỉ lệ %
1	Xác định đúng mục tiêu dạy học. Sử dụng phương pháp và hình thức dạy học phù hợp.	21	95.5
2	Khả năng khơi gợi, kích thích HS hợp tác.	13	59.1
3	Khả năng bao quát lớp tốt, kịp thời hỗ trợ HS tháo gỡ khó khăn trong quá trình thực hiện các nhiệm vụ học tập.	19	86.4
4	Biết nhận xét, đánh giá, động viên khích lệ kết quả học tập của HS đúng lúc.	14	63.6
5	Thái độ sẵn sàng hợp tác, thích học, tích cực trao đổi, thảo luận của đa số HS trong lớp.	17	77.3
6	Tất cả các nhiệm vụ học tập của HS đều đạt mức trung bình trở lên.	16	72.7

Bảng kết quả khảo sát giờ dạy của giáo viên dạy Tiếng Việt 3

Qua dự giờ, quan sát trực tiếp và đánh giá theo tiêu chí, chúng tôi nhận thấy hầu hết các GV đã định đúng mục tiêu dạy học. Sử dụng phương pháp và hình thức dạy học phù hợp trong giờ dạy viết đoạn văn cho HS lớp 3. GV đã bao quát lớp tốt, kịp thời hỗ trợ HS

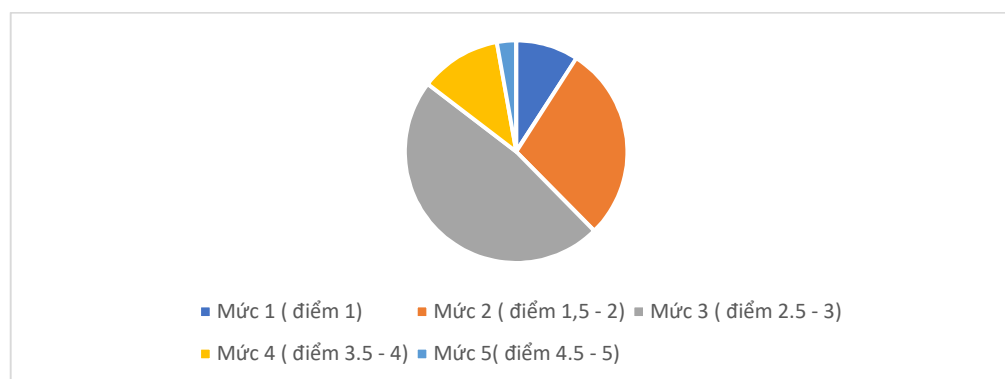
thảo gỡ khó khăn trong quá trình thực hiện các nhiệm vụ học tập (86.4%). Có 77.3% giờ dạy của GV có HS có thái độ sẵn sàng hợp tác, thích học, tích cực trao đổi, thảo luận của đa số HS trong lớp. Nhìn chung, GV đi đúng hướng và đạt được những mục tiêu dạy học viết đoạn văn cho HS lớp 3 theo định hướng phát triển năng lực.

➤ **Kết quả khảo sát năng lực viết đoạn văn của học sinh lớp 3**

Sau khi phát phiếu khảo sát cho 616 HS lớp 3, chúng tôi thu lại được 616/616 bài phản hồi. Tuy nhiên, có 13 phiếu bỏ trắng không hợp lệ, tổng phiếu hợp lệ đã hoàn thành bài viết là 603. Kết quả chúng tôi chấm theo tiêu chí đánh giá đoạn văn ở như sau:

Mức	Điểm	Tổng số HS	Số HS đạt được	Tỷ lệ
5	4.5 - 5	603	55	9.1
4	3.5 - 4	603	172	28.5
3	2.5 - 3	603	288	47.8
2	1.5 - 2	603	71	11.8
1	1	603	17	2.8

Bảng kết quả khảo sát năng lực viết đoạn văn của học sinh lớp 3

Biểu đồ kết quả khảo sát năng lực viết đoạn văn của học sinh lớp 3

Từ bảng kết quả khảo sát năng lực viết đoạn văn của HS lớp 3 trên cho thấy số lượng HS chiếm mức 3 (2.5 - 3) cao nhất là 288 HS chiếm 47.8%. Số HS chiếm mức 4 (3.5 - 4) đứng cao thứ 2 là 172 HS chiếm 28.5%. Số học sinh ở mức yếu chỉ chiếm 2.8% là 17 HS. Như vậy, phần lớn năng lực viết đoạn văn của HS lớp 3 ở mức trung bình và khá.

2.4. Một số biện pháp tổ chức dạy học phát triển năng lực viết đoạn văn lớp 3 qua hoạt động trải nghiệm

Từ cơ sở lý luận và thực tiễn, chúng tôi đã xây dựng một số biện pháp tổ chức dạy học phát triển năng lực viết đoạn văn lớp 3 qua hoạt động trải nghiệm bao gồm: một là hoạt động huy động kiến thức sẵn có và trải nghiệm cụ thể (hoạt động huy động kiến thức sẵn có, hoạt động chuẩn bị trải nghiệm). Hai là, hoạt động chiếm lĩnh trong tạo lập văn bản (hoạt động quan sát trong trải nghiệm, hoạt động lập dàn ý trong và sau khi trải nghiệm, hoạt động tạo lập văn bản sau khi trải nghiệm). Ba là, hoạt động đánh giá đoạn văn. Bốn là, hoạt động chuyển hóa sau trải nghiệm (hoạt động củng cố, một số hoạt động tổ chức trải nghiệm ngoài giờ học theo định hướng phát triển năng lực viết đoạn văn cho học sinh lớp 3). Trong các hoạt động trải nghiệm ngoài nhà trường chúng tôi đề xuất gồm hoạt động tham quan, dã ngoại; hoạt động trải nghiệm thực tiễn địa phương; hoạt động hội thi/ cuộc thi và hoạt động câu lạc bộ viết văn.

Nội dung dạy học viết đoạn văn cho HS lớp 3 phong phú đa dạng. Bởi vậy, GV có thể lựa chọn nội dung trải nghiệm sao cho phù hợp các tiêu chí an toàn, thuận tiện, và phát huy tối đa hiệu quả, phù hợp với điều kiện dạy học thực tiễn ở mỗi địa phương.

3. KẾT LUẬN

Để có cơ sở thực tiễn cho đề tài, chúng tôi đã khảo sát một số nội dung: nhận thức của GV về vấn đề đổi mới phương pháp, kỹ thuật dạy học để phát triển năng lực viết đoạn văn cho HS lớp 3; mức độ phù hợp của dạy học phát triển năng lực viết đoạn văn cho HS lớp 3; kế hoạch dạy học viết đoạn văn trong môn Tiếng Việt 3 của GV; thực tiễn dạy học tiết tập làm văn; năng lực viết đoạn văn của HS lớp 3. Qua khảo sát chúng tôi nhận thấy GV đã có nhận thức và tâm thế đã sẵn sàng, đã từng bước vận dụng những phương pháp, kỹ thuật hiện đại vào dạy học tập làm văn. Họ cho rằng, phát triển năng lực viết đoạn văn bằng trải nghiệm là hoàn toàn phù hợp, hữu ích. Năng lực viết đoạn văn của HS lớp 3 chủ yếu đạt ở mức trung bình và khá. Thực tiễn thiết kế kế hoạch bài dạy và dạy học các tiết tập làm văn, hầu hết GV để xây dựng và thực hiện bài bản, chú ý đến phát triển các năng lực chung và năng lực đặc thù cho người học. Tuy nhiên, vấn đề phát triển năng lực viết văn cho HS bằng dạy học trải nghiệm chưa thật sự được quan tâm nghiên cứu và vận dụng trong thực tiễn. Đây là vấn đề còn mở ngỏ mà chúng tôi quan tâm trình bày trong nghiên cứu này.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Bộ GD&ĐT (2014), *Hoạt động trải nghiệm sáng tạo của HS phổ thông*, Kì yếu hội thảo Trường ĐHSPHN, tháng 8.

2. Bộ GD&ĐT (2015), *Kĩ năng xây dựng và tổ chức các hoạt động trải nghiệm sáng tạo trong trường trung học*, Tài liệu tập huấn.
3. Bộ GD&ĐT (2018), Chương trình giáo dục phổ thông – Môn Ngữ Văn.
4. Bộ GD&ĐT, *Hội thảo Đánh giá thực hiện kế hoạch GD định hướng phát triển năng lực HS và tổ chức hoạt động GD nhà trường gắn với thực tiễn sản xuất kinh doanh của địa phương*, Kỷ yếu Hội thảo.

CURRENT STATUS OF PRIMARY SCHOOL TEACHERS' AWARENESS ABOUT GRADE 3 STUDENTS' PARAGRAPH-WRITING COMPETENCE WITH EXPERIENTIAL TEACHING DEGREES IN TU SON CITY, BAC NINH PROVINCE

Nguyen Hong Hanh, Do Minh Ngoc

Abstract: *Organizing teaching to develop the ability to write paragraphs in grade 3 through experiential teaching is an experiential activity that must aim to ensure the subject's objectives according to the 2018 Literature General Education Program; Experiential activities must be combined with other activities but ensure that grade 3 students' paragraph writing activities are the central content; Experiential activities must have a variety of forms; Experiential activities must create interest in learning, suitable for the receptive level of 3rd grade students. This article explores the problem of writing paragraphs for 3rd grade students through experiential teaching and the current state of cognitive skills. This effort of primary school teachers in Tu Son city, Bac Ninh province.*

Keywords: *current situation, paragraph writing ability, 3rd grade students, experiential teaching.*

(Ngày Tòa soạn nhận được bài: 11-3-2024; ngày phản biện đánh giá: 29-3-2024; ngày chấp nhận đăng: 16-4-2024)